

EURÁZSIAI KALEIDOSZKÓP

A világ művészeti gyöngyszemei

5. előadás: Raffaello két festményének ezoterikus jelentése
(*Az Oltáriszentség disputája & Az athéni iskola*)

Farkas Flórián
Mikes International
Hága, 2014. december 4.

Az Eurázsiai Kaleidoszkóp prezentációs (pdf), valamint hanganyaga (mp3) szabadon felhasználható egyéni, illetve oktatási célra. Kereskedelmi felhasználás esetén a Mikes International írásbeli engedélye szükséges.

© Mikes International, 2001-2014

KérjeteK és adatik néktek; keressetek és találtok; zörgessetek és megnyittatik néktek.

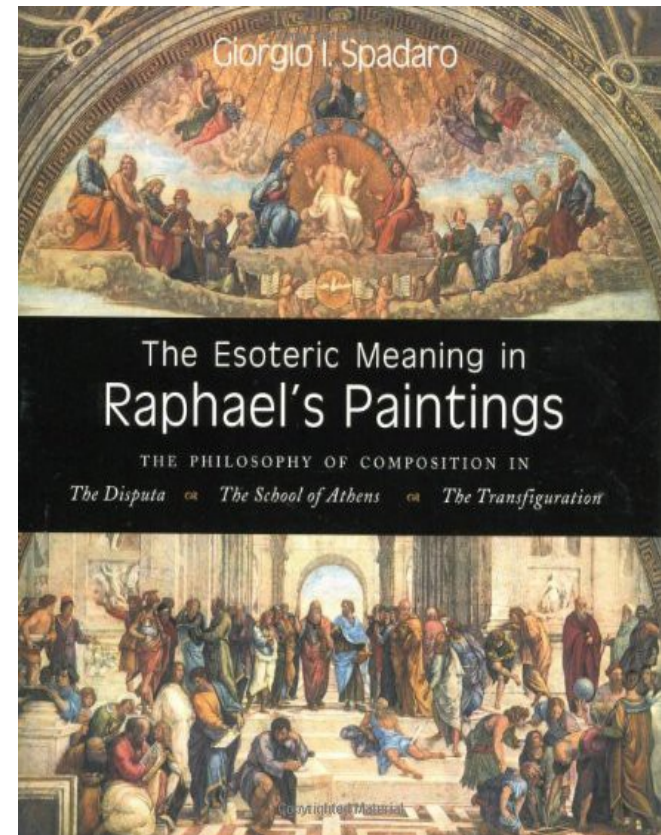
Máté 7:7

Raffaello Sanzio

- Urbino, 1483. március 28. - Róma, 1520. április 6.) reneszánsz kori olasz festő és építész. A cinquecento harmadik legkiemelkedőbb alakja Michelangelo és Leonardo da Vinci mellett.
- Tanulóévek Firenzében
- II. Gyula pápa 1508-ban meghívta Raffaellot a Vatikánba.
- Kérésére freskósorozatot készített a pápai rezidencia, a vatikáni teremsor, a Stanzák közepes méretű termeibe. A Stanza della Segnatura könyvtárnak építették, de ez volt az a hely, ahol aláírta az egyházi udvar rendeleteit. Innen ered a neve is. Itt található a mai napig *Az Oltáriszentség disputája* és *Az athéni iskola*, egymással szemközti falon.
- Miközben a *Krisztus színeváltozása* című festményen dolgozott, 1520. április 6-án, a 37. születésnapján halt meg. Sajat kérésére a római Pantheonban helyezték végső nyugalomra. A mester sírját 1833-ban XVI. Gergely pápa utasítására kibontották, és földi maradványait márvány szarkofágba zárták. Ezt a festményt, amely úgyszintén a Vatikánban található, számos művészetkritikus félresikeredettnek tekinti (?!), holott rendkívül gazdag ezoterikus jelentésben.

E két festmény elemzésének oka

- E két festmény kompozíciója túlmegy magukon a festményeken, mert nemcsak egyedi keresztény ezoterikus mindanivalót hordoznak, hanem teljesen univerzalist.
- Ezen előadás Rudolf Steiner, valamint Giorgio I. Spadaro szicíliai művészettörténész munkáin alapszik.

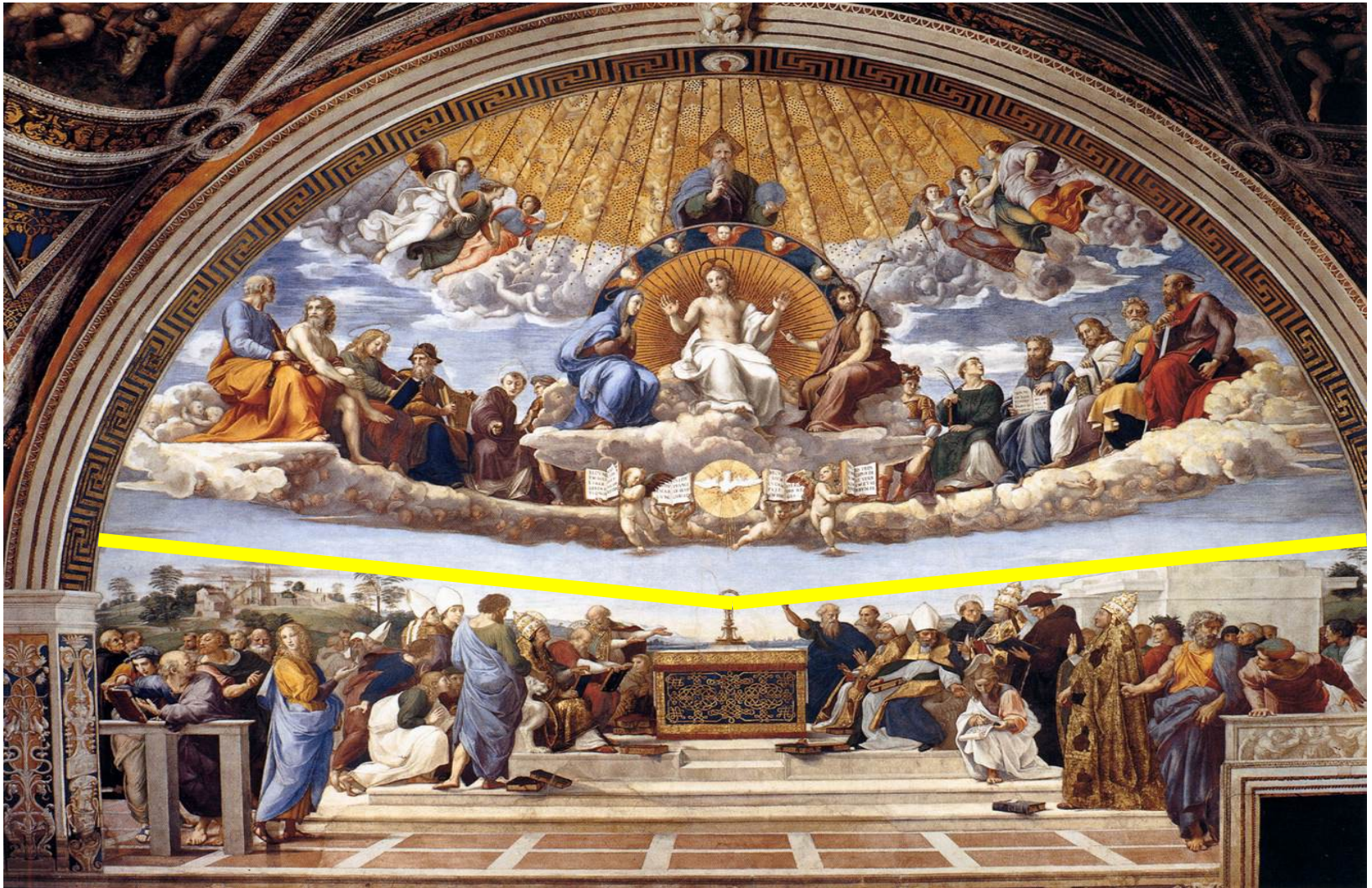
Bevezetés

- Kompozíció: természetes igényünk, hogy a körülöttünk levő fizikai tárgyakat elrendezzük, illetve újrarendezzük.
- A mindennapi életben ezt úgy tesszük, hogy az esetek többségében észre sem vesszük: pld. bútorok tologatása.
- Festők: különböző elemeket úgy rendeznek el, hogy egy koherens mondanivalót közvetítsenek, esztétikai hatást keltsenek.
- Kép vizsgálata: először a színek, majd formák hatnak ránk. Idővel a kompozíciót is felismerjük.
- Ez lesz e két festmény elemzésének tárgya.

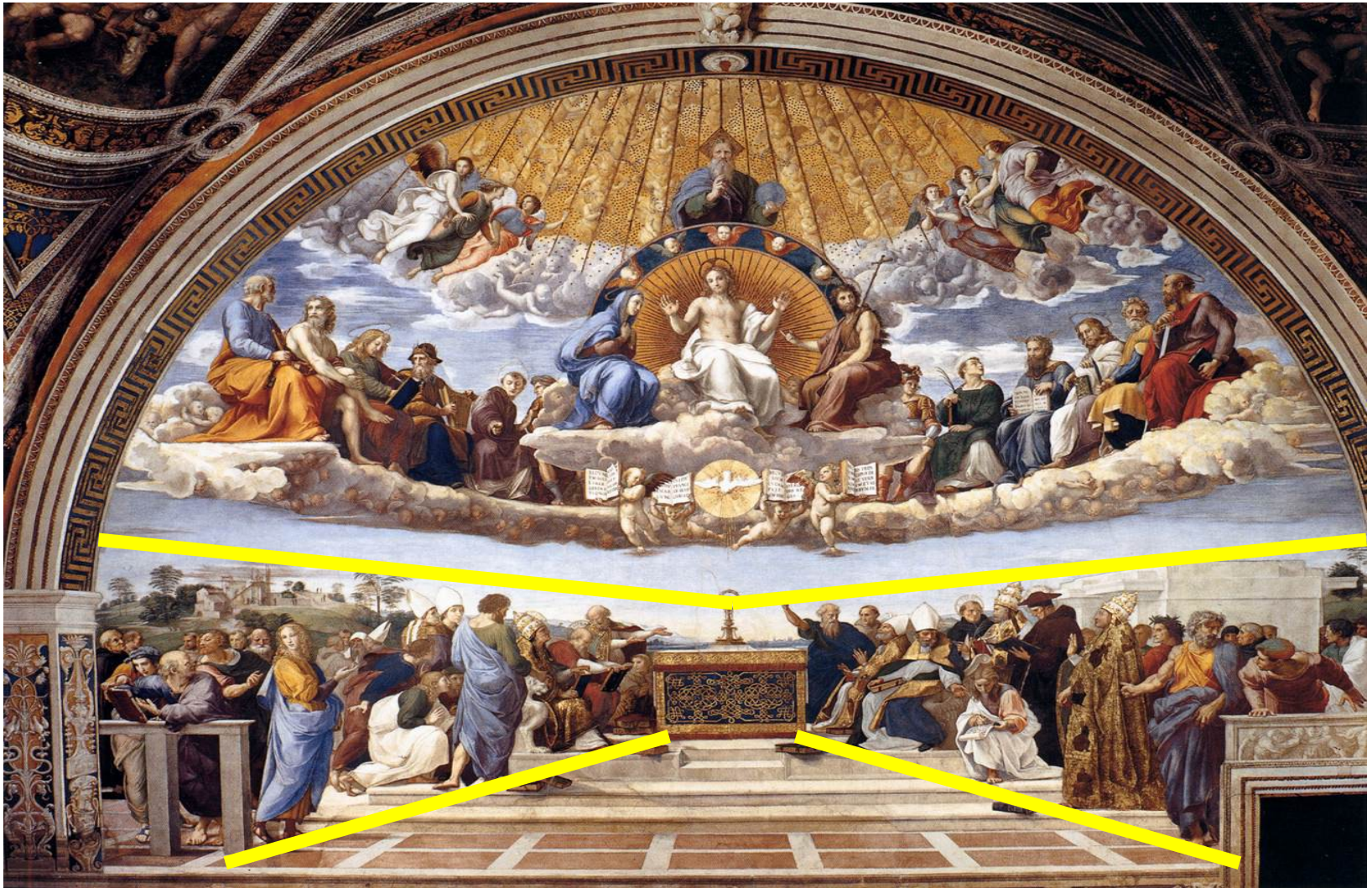
Az Oltáriszentség disputája - « La Disputa » (1510-11)

Az Oltáriszentség disputája - « La Disputa » (1510-11)

Az Oltáriszentség disputája - « La Disputa » (1510-11)

Az Oltáriszentség disputája - « La Disputa » (1510-11)

- A festmény szemlélésének ideális pozíciója a festmény alsó vonala alatt található (élőben a Vatikánban). A tárgyalás ezt a nézőpontot feltételezi és használja.
- A Stanza della Segnatura-ban állva a szemlélő rájön, hogy a kép alja szemmagasság felett van, s így önykénytelenül is felfele néz, s megpillatja a vízszintes lépcsőket → az oltárhoz s a kerek Oltáriszentséghez vezetnek
- Bár az Oltáriszentség mérete eltölpül a festmény méreteihez képest, mégis központi fontosságú: a kép alsó részének fókuszpontja.
- Az Oltáriszentség két virtuális vonalnak a perspektivikus fókuszpontja: balról a táj és személyek feje felett; jobbról az épület és személyek feje felett. Az Oltáriszentségbe egyesül a két vonal.
- Mindkét oldalon a lábak mentén is fut egy virtuális vonal, amelyek az oltár alsó részében érnek véget.
- Bal-jobb dualitás az alsó részben ↔ központ-bal – központ-jobb eloszlás a felső részben → egy mindent átölelő görbületen helyezkednek el. Perspektivikus ↔ síkbeli ábrázolás: kör, lemniszkátum, valamint ellipszis-szegmensekre épül → a kozmosz visszatükröződése.

Az Oltáriszentség disputája - « La Disputa » (1510-11)

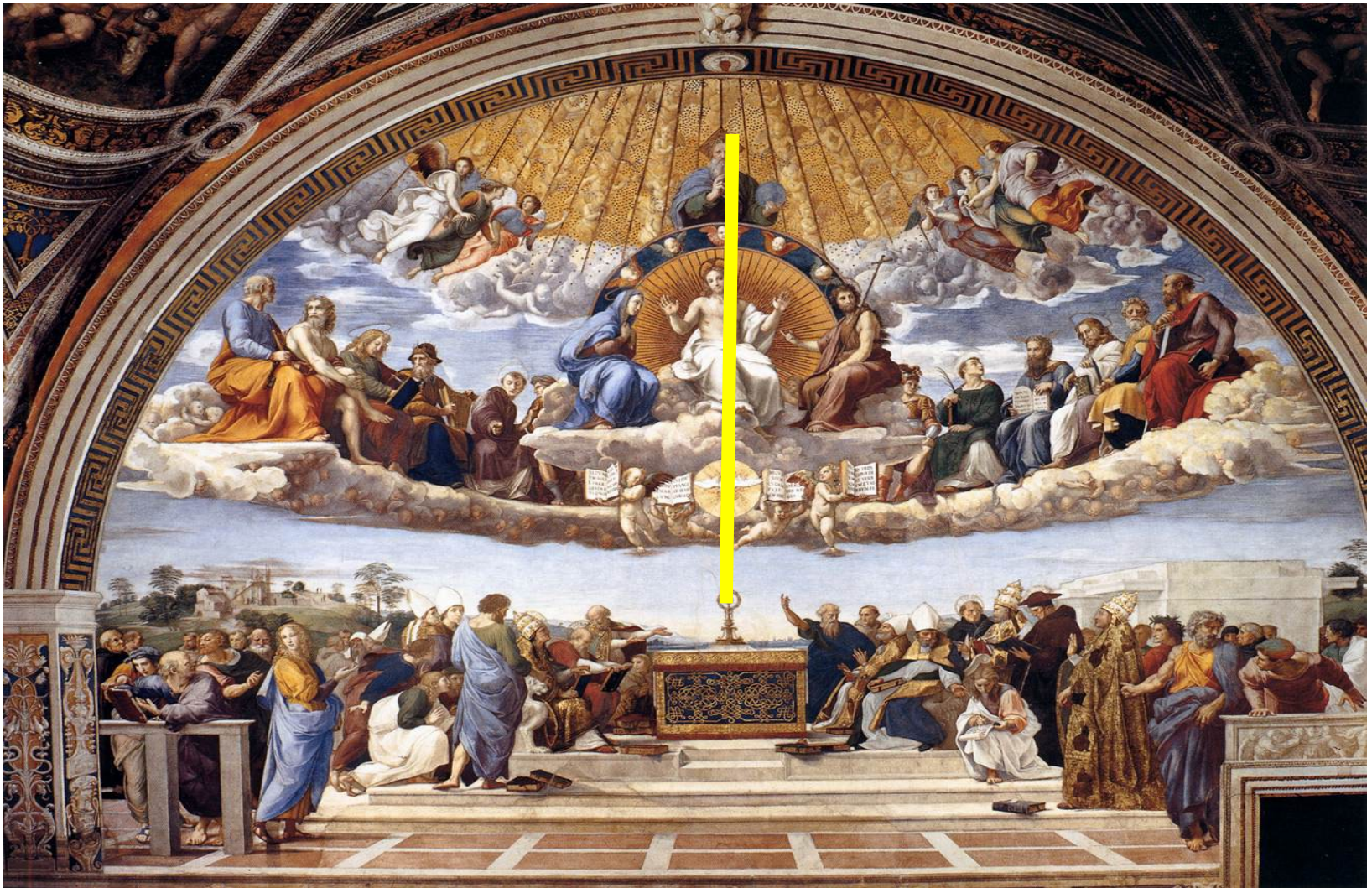
Az Oltáriszentség disputája - « La Disputa » (1510-11)

- Kör és kör-szegmensek használatának filozófiai jelentése: a kör = az idő földi ábrázolása → sem kezdet, sem vég. Kör-szegmens → az univerzális időnek csak egy része → a kép tehát csak ebben a földi idő-szegmensben és ebben a térben érvényes.
- A földi környezet felett spirituális aktivitásnak vagyunk szemlélői → görbület-szegmensek. Kozmikus aktivitás, amelyet csak az eszünkben tudunk befejezni (a görbék hiányzó részeit...) → a fizikai látványt belső kontemplációval lehet továbbvinni, ez aktivitást igényel a néző részéről → nemcsak intellektuálisat, hanem lelkit is.
- A felső rész görbületei egyenes vonalakká alakulnak át az alsó részben.
- Az alsó rész imaginárius vonalai között helyezkednek el azok a személyek, akik az emberiség fejlődését vezették. Történelmi személyek, de neveik ismerete nem lényeges Raffaello kompozíciójának megértéséhez.
- Oltáriszentség: része egyre nagyobb körívű motívumok sorozatának.
- Felette: kör galambbal, aranyháttérben (a spirituális fénye ragyogása) → Szentlélek.
- Felette: ± félkör Krisztussal, amely majdnem magába foglalja Máriát és Keresztelő Jánost.

Az Oltáriszentség disputája - « La Disputa » (1510-11)

- Felette az Atya négyszögletű kalapban (két oldal és három sarka látható): ezoterikus geometria szerint a kör a kozmosz spirituális aktivitása, a négyszög pedig a kozmosz fizikai aktivitása. Atya → gondolkodás, az emberi ész folyamatos aktivitása, amely fizikai és spirituális tudatosságot hoz tudatunkba.
- Oltáriszentség → Szentlélek → Krisztus → Atya: az Oltáriszentség nemcsak a kép alsó felének fókuszpontja, hanem a függőleges spirituális hierarchiának is fókusza. A vertikális vonal az Oltáriszentségtől az Atya csúcsos kalapjának csúcsáig halad).
- Oltáriszentség: önmagára is felhívja a figyelmet, de a további spirituális tudatosulást is szimbolizálja (azok számára érvényes, akikben tudatosul az anyagi világ transzparanciája). Oltárig a lépcsők → tudás és fegyelem, majd az Oltáriszentség megélésével a további fejlődés is lehetővé válik.
- A gondoskozó Atya arany háttérben szerepel, amely sugaraknak a képen túli a forrása (arany hagyományosan az isteni ragyogás szimbóluma).
- Csak azok képesek ezt megtapasztalni (s a világot valóban irányító erőket felismerni), akik az anyagi világon túllépnek az ezoterikus diszciplínák segítségével).

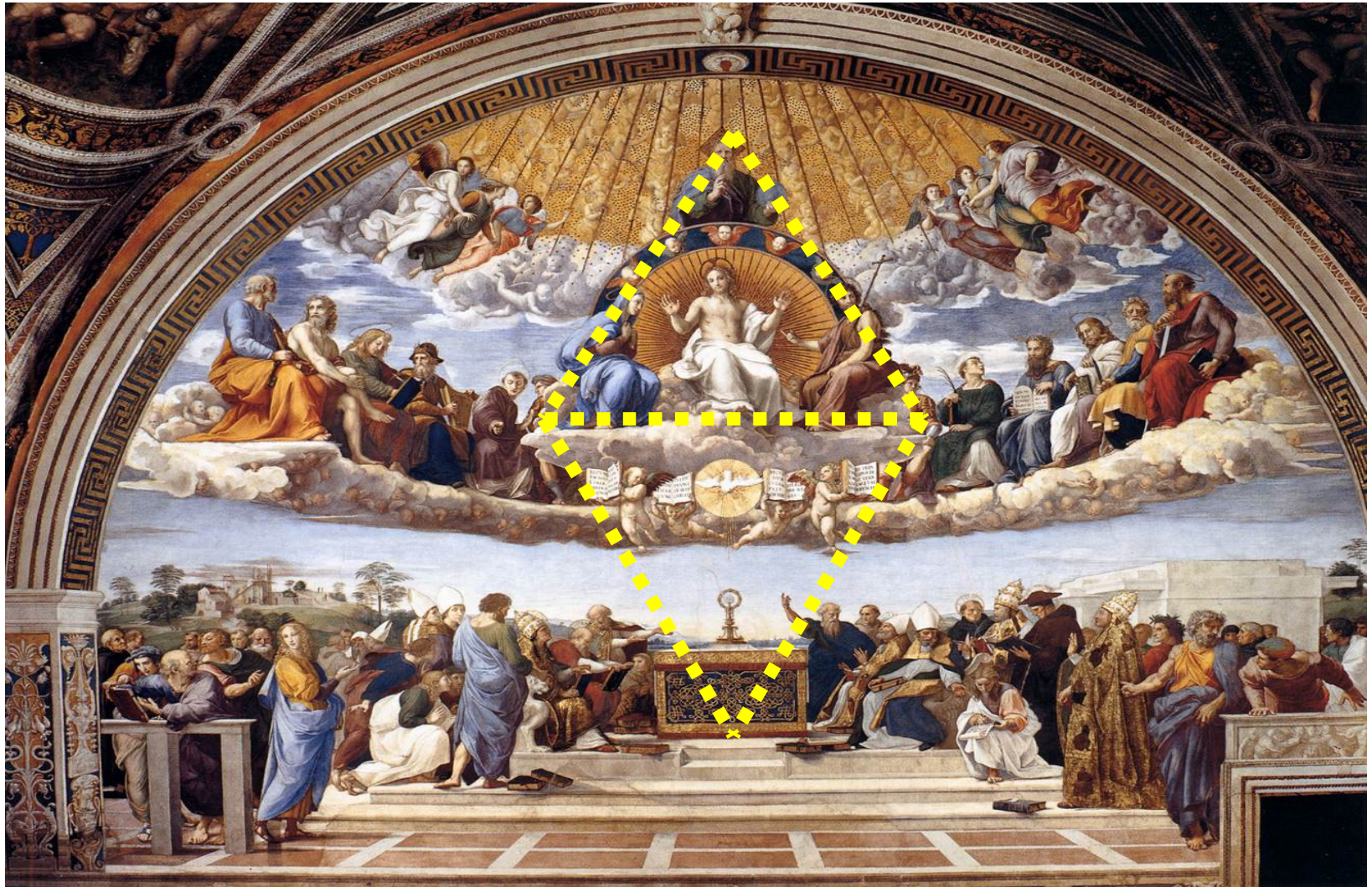
Az Oltáriszentség disputája - « La Disputa » (1510-11)

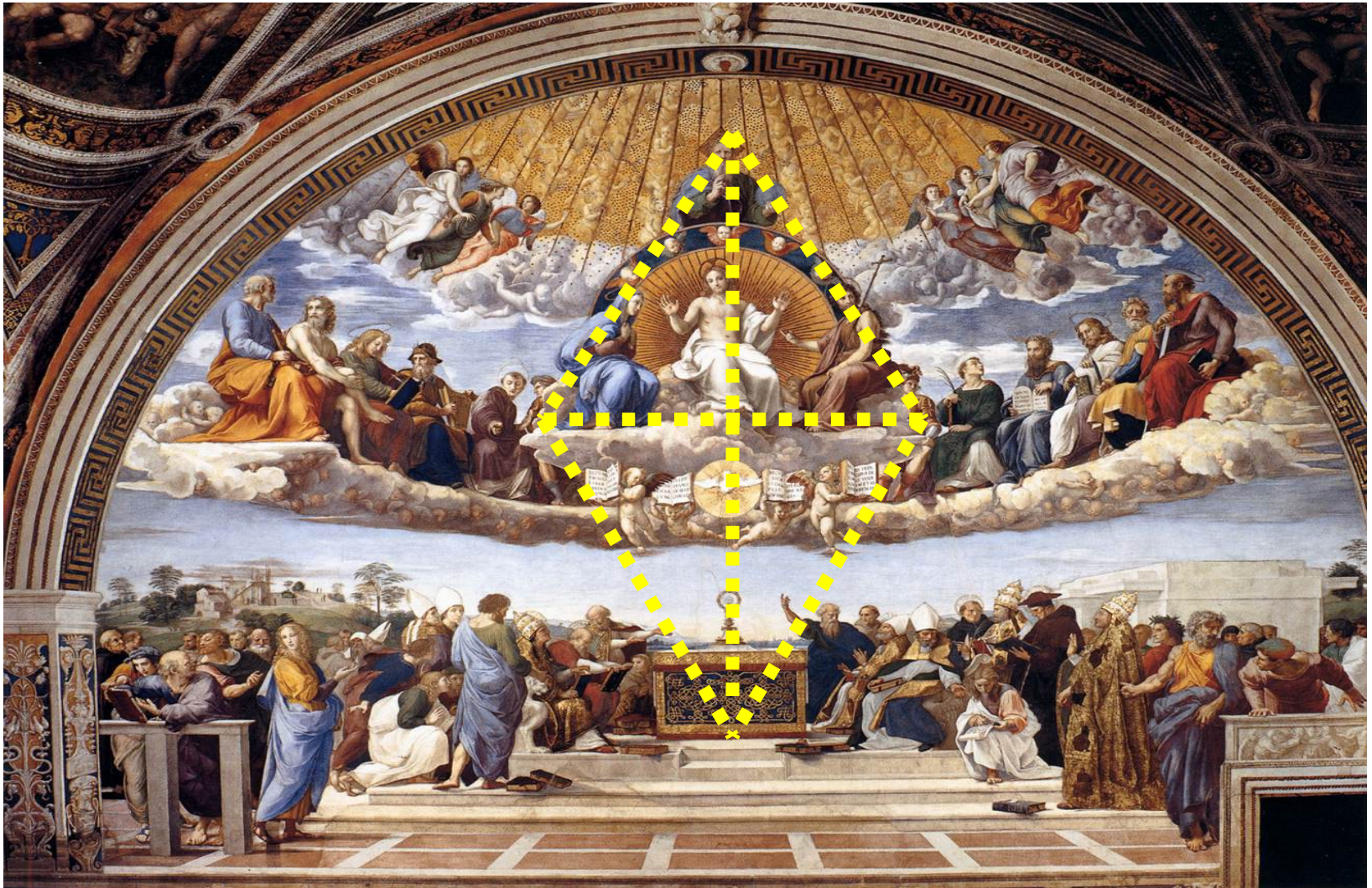
Az Oltáriszentség disputája - « La Disputa » (1510-11)

- Raffaello az arany háttérrel hullámokkal dúsítja, amelyek közé spirituális lényeket festett → a spirituális világ aktivitása nem elérhetetlen az emberi ész számára.
- A festmény felső részéről a sugarak lefele irányítják a figyelmet. Az arany háttér egy végtelenül nagy ellipszis aló része, amely ellipszis központjai a képen kívül találhatóak. Atya: négyszögletű kalap, hullámzó fehér haj, ibolya és kék ruha, jobb kezével megáldja a földet, amelyet a bal kezében tart. A ruha követi a kalap alakját.
- Kalap meghosszabbítása → háromszög → Mária, Jézus és János lábainak vonala. Tükrözve a háromszöget, annak csúcsa oltár alapját érinti. A virtuális háromszögek felezőpontja a Szentháromságon megy keresztül. Mária → női princípium(baloldal) + János → férfi princípium (jobboldal).

Az Oltáriszentség disputája - « La Disputa » (1510-11)

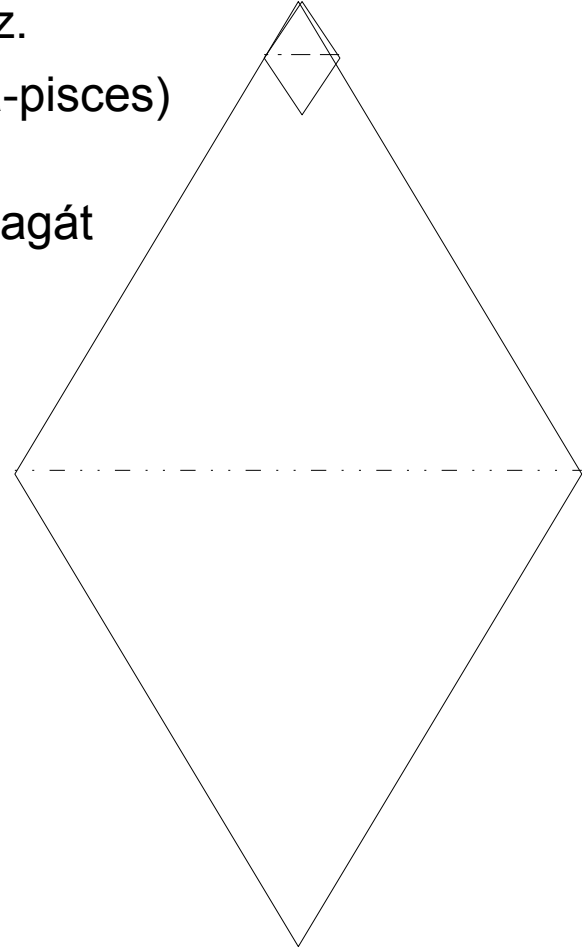

Az Oltáriszentség disputája - « La Disputa » (1510-11)

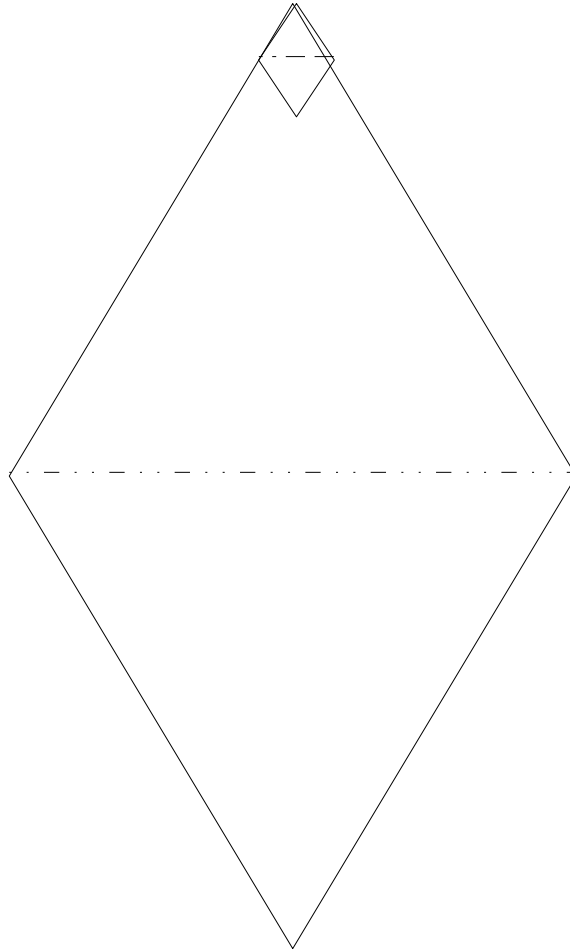

Az Oltáriszentség disputája - « La Disputa » (1510-11)

- Atya kalapja tükrözve, a tükröző sík az arcát metszi.
- Ennek a megnagyítása a nagyobbik rombusz.
- A nagy rombusz → spirituális boríték (vesica-pisces)
- Spirituális fény borítéka, hüvelye, amely egy spirituális aktivitást tartalmaz, amely önmagát megsokszorozza.
- Meditáció a nagy spirituális ellentétek megtapasztalásához:
  - Anyagi ↔ nem-anyagi világok
  - Tudatosság ↔ nem-tudatosság
  - Férfi ↔ nő
  - Yin ↔ yang

Az Oltáriszentség disputája - « La Disputa » (1510-11)

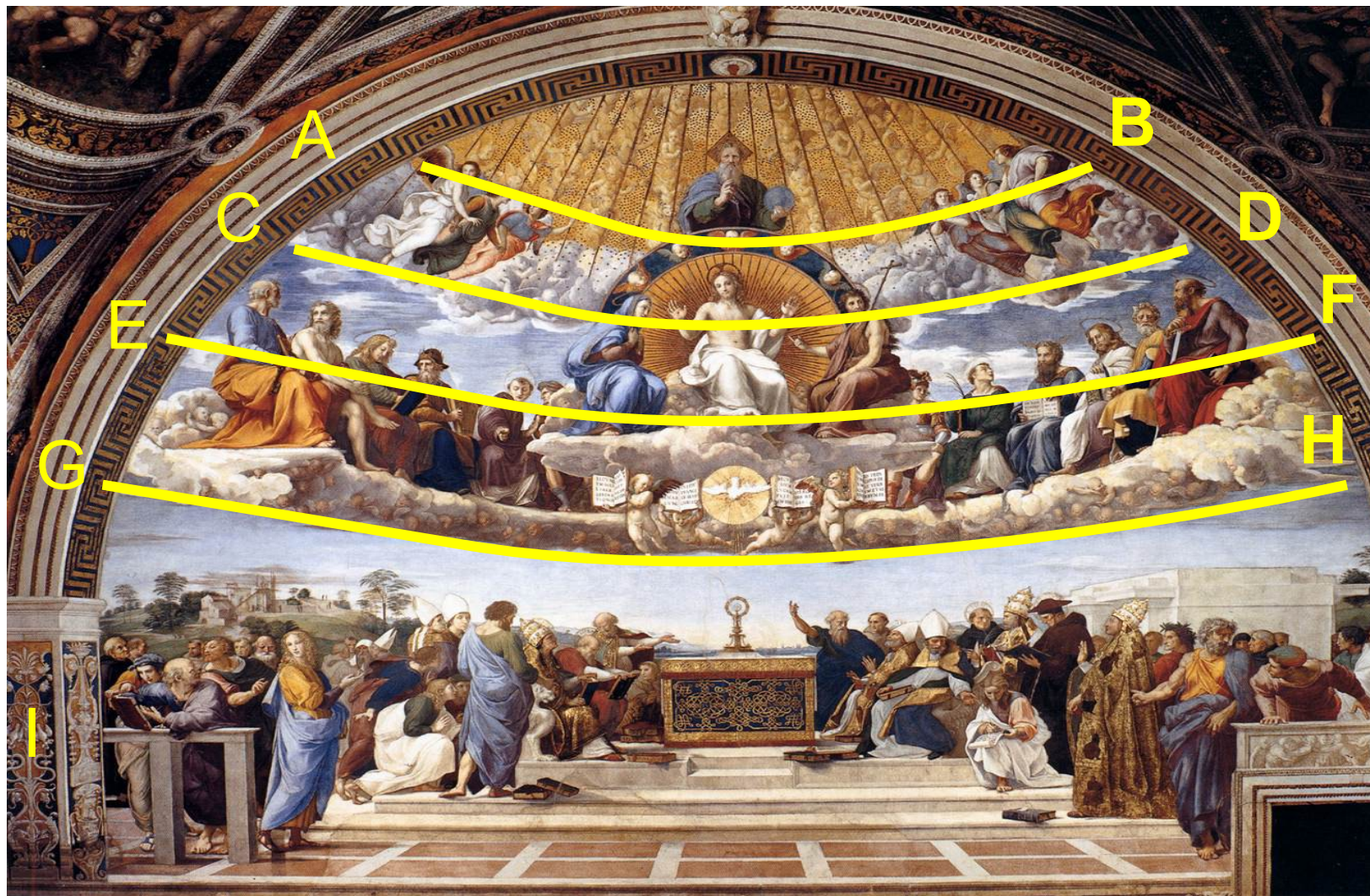
Az Oltáriszentség disputája - « La Disputa » (1510-11)

- Görbületek:
  - A-B: technikai szükség (G-H-val együtt) → nélküle a szemlélő látása kivinné őt a képből (Oltáriszentség → Szentlélek → Krisztus → Atya (kalapja). Az aransugarak és a görbületek visszaterelik a figyelmet a képre.
  - Atya (a rombusz csúcsán az emberi gondolkodás képességét szimbolizálja. Az arany háttér ezt távolinak és elérhetetlennek minősíthetné, de Raffaello a sugarakkal lehetségesnek állítja be a gondolkodó ész számára (intuícióval) a mennyei titkok megértését.
  - Atya mindkét oldalán 3-3 szárnyas lény (angyal). Felső részük az arany háttérben van, alsó részük fellegeken, amelyek spirituális lényekkel vannak tele. Hagyományosan az angyalok egy spirituális világ lakói. Raffello szerint azonban kettőnek: Logos: 7 Elohim + főangyalok + angyalok + archai. A 6 lény a 6 Elohim, akik Krisztus inkarnációja után a spirituális világban maradtak, Krisztus a 7.
  - C-D: Az arany rész alatti felhőben a lények *putto*-k (*putti*). Ártatlan, mozdulatlan lelkek → védik a magasabb spirituális rétegeket.

Az Oltáriszentség disputája - « La Disputa » (1510-11)

- Görbületek:
  - E-F: Kék ég és felhők, amelyekbe az emberiség vezetői – pátriárkák – fejei beleérnek.
  - G-H: A felhők legalsó szalaga sötétebb *putto*-kal → a beavatás első fázisa → a földi és spirituális világ határvonala.
  - A szalag két görbülete a két különböző világot tükrözi (élesebb vagy laposabb).
  - A görbületek egyre laposabbak, amint közelítünk a földi szinthez.
- A Szentlélek körül 2-2 *putto*. Tartják a 4 evangéliumot. A két szélső felhőn áll egy lábbal → szimbolikus föld → fizikai világból a spirituális tudás világába való átmenet. Közel a földhöz az emberiség számára a spirituális tudáshoz utat mutatnak. Krisztus lábai alatt, neki alárendelve, de hidat képezve hozzá. Körülölelik a galambot → Krisztus megtapasztalható a szentiratok olvasása révén. Arany a fény ragyogása, a fehér a fény fénye → a négy evangélium a szerző gondolkodása.
- Krisztis megismerésének másik módja közvetlen megtapasztalás, amely néhány egyénnek adott kiváltság: művészek, filozófusok.

Az Oltáriszentség disputája - « La Disputa » (1510-11)

Az Oltáriszentség disputája - « La Disputa » (1510-11)

Az Oltáriszentség disputája - « La Disputa » (1510-11)

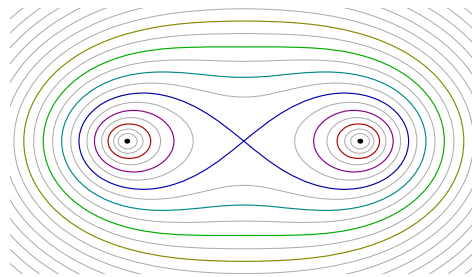
- A felhők alsó sávja és az emberek között kék ég található.
- Balra: falusi élet, érdektelenek az előtérben folyó spirituális vitára.
- Jobbra: épület → az emberi koponya hagyományos jelképe → *Az athéni iskola*.
- Az oltár az összekötő kapocs. A két rész az emberi ész polaritása:
  - Női rész → odaadás: az imádkozó nő, könyvek csukva, az aktivitás a természetben zajlik.
  - Férfi oldal: könyveket írnak. Nő rózsaszínben (az inkarnáció jelképe) tudatosítja azt, ami Augustinus agyában megszületett → a tőle jobbra álló alak arra kéri, hogy írjon. A hangsúly a fizikai épületből való megjelenésen van. A személyek el vannak szigetelve a tájtól.
- A két felet az oltárhoz vezető vízszintes vonalakkal köti össze → a spirituális világhoz való haladás stációi. Emberi erőfeszítés → mérhető idő ↔ mindent magába ölelő spirituális aktivitás → görbületek → mérhetetlen idő.

Az Oltáriszentség disputája - « La Disputa » (1510-11)

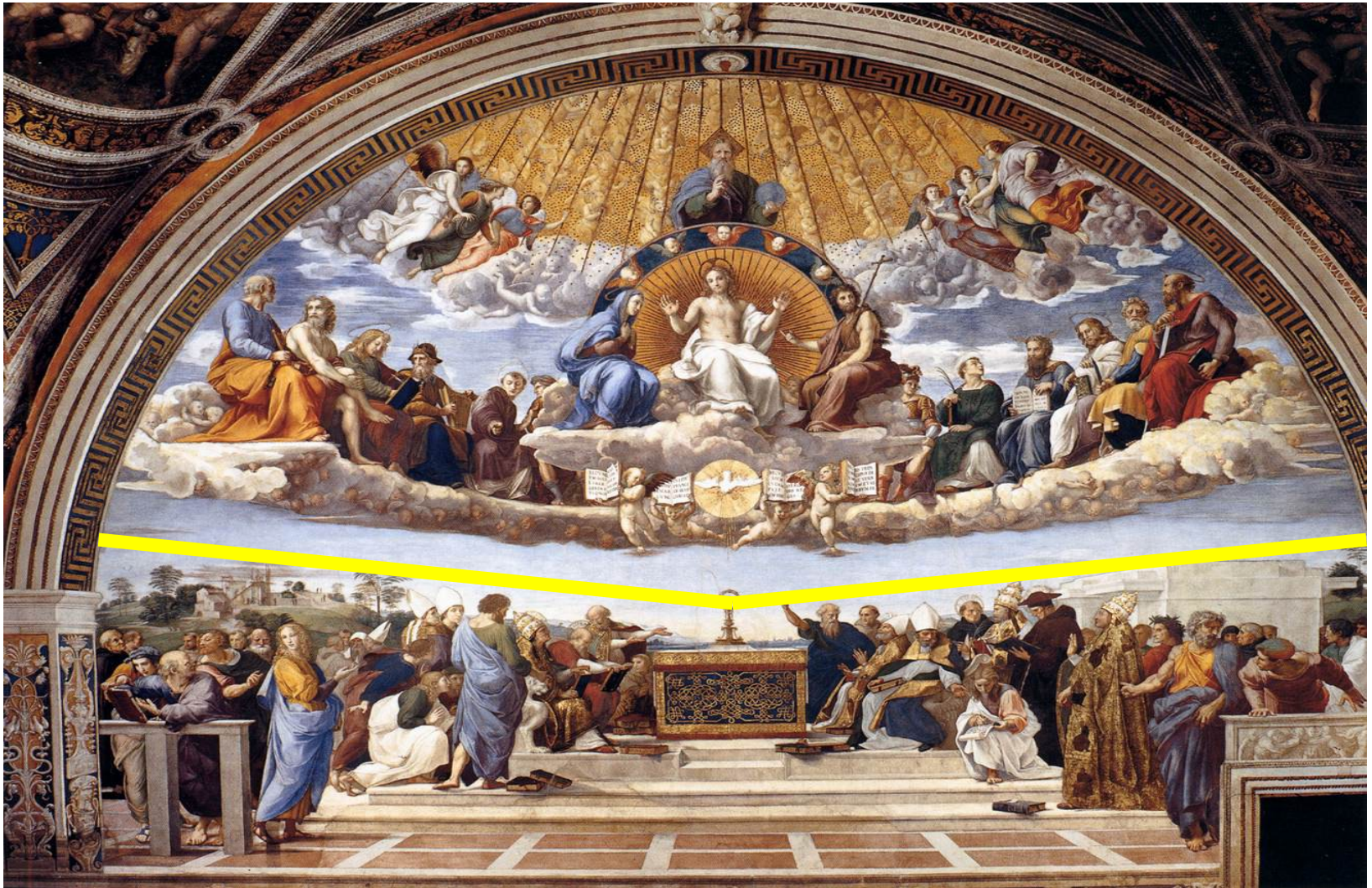
- Bal-jobb polaritás: földi ↔ spirituális aktivitás.
- Földi világ: szögletes és horizontális (elválasztó) ↔ spirituális világ görbületes (magába foglaló).
- Lemniskátum → végtelenség. Ellipszis a földön egyenessé változik. A valóságban két pont között görbület (a Föld kerekége miatt), de két közeli pont között egyenesnek látszik a földön, de görbület a mennyei perspektívából.
- Az ellipszis (vagy része) ↔ egyenes a festményben folyamatosan hangsúlyozva vannak. Egyenes vonal = földi fogalom → anyagi világ kifejeződése. Egyenes vonal → emberi logika, hogy a körülöttünk levő világot leírjuk. Az egyenes vonalak és az első görbület között találhatóak azok az egyének, akik a művészetekben és a tudományokban vezetik az emberiséget.
- A görbületek – pontosabban részeik → a totalitásnak csak egy részét szemléljük. A kereszténység a kozmikus aktivitásnak csak egy szelete, mások is léteznek, de azok az emberi fejlődésnek ezen a fokán nem relevánsak.

Az Oltáriszentség disputája - « La Disputa » (1510-11)

- Földi rész: perspektivikus ábrázolás ↔ mennyei rész síkbeli → a két módszer alkalmazása: a földi világ a spirituálisnak egy része, tükröződése (kapcsolódás: Oltáriszentség → Atya).
- A kompozíciós elemek vizsgálata után a figyelem automatikusan az alsó rész személyeire irányul.
  - Mindegyikről kimutatták, hogy mely történelmi személyről van szó (pápák, festők, filozófusok, stb.), bár ez vitatható.
  - Nem annyira a személyek történelmi valódisága a lényeges, hanem a testtartás, ruháik színe, gesztikuláció.
- Bal oldal: ezek az alakok spirituális tudást a kultuszon, rituálén, közösségi életen és a könyvekben megőrzött tudás révén kapják.
- Bal szél: két alak vitatkozik → hagyományos cím: Disputa
- 3-ik tanuló. Gesztikulációjuk dinamikus Cassini lemniszkátumot jelképez.

Az Oltáriszentség disputája - « La Disputa » (1510-11)

Az Oltáriszentség disputája - « La Disputa » (1510-11)

- A könyvet tartó alak: Bramante – Raffaello kortársa, építész – a mögötte álló alak egy idősebb diák. A kezdő diák a vita jövőbeli folytatását szimbolizálja, ugyanúgy, mint a közelben álló szerafikus alak.
- Egyik alak gesztikulációja sem lépi túl a kép alsó részét a felső résztől elválasztó imagunárius vonalat.
- A gesztikulációjuk alacsonyabban helyezkedik el, mint az Oltáriszentség → annak alá van rendelve. Ezek az emberek a szent könyveken és a Szentségen (a spirituális világ földi kiábrázolása) keresztül tapasztalják meg a spirituális világot.
- A bal oldali személyek 3 csoportra oszthatóak – ruháik és gesztikulációik az ezoterikus fejlődés állomásai az Egyház rituálé-ceremóniája révén: balról → jobbra egyre növekszik a tudás.
- Jobb oldalon művészek, gondolkodók, teológusok: ellentétben a baloldallal, ők egyének, nem csoportban találhatóak.
- Az épületből jönnek ki → ki kell vonulni a véges materialista világból → természeti környezet, ahol az intuíció jobban működik.
- Magasabb intellektuális képességeik révén, ők közvetlenül látják meg a spirituális világot (lásd oltár melletti alak felemelt kézzel).

Az Oltáriszentség disputája - « La Disputa » (1510-11)

- Ez az alak Leonardo da Vinci → kéz a kehely fölé (nem szükséges a rituálé). Épület = emberi agy. A művész és a gondolkodó a legmagasabb szint a spirituális kutatásban. A gondolkodás előbbre való az érzelemnél, az értelemmel el lehet érni a spirituálist.
- Bal oldali csoport: érzelem → DE: szabályozott / nevelt érzelem → Önykényeskedéstől megszabadult. Az oltárhoz legközelebb már a csoporttól függetlenül is érzékelni tudják a spirituálist → egy idő után el kell szakadni a csoporttól és az embernek az önmaga nevelt, kifejlődött intuíciójára kell támaszkodnia és nem mások véleményére.
- Oltár: mandala – végtelen csomó → ön-megismerés követése, ami által észleljük a világot → itt az ön-megismerés középpontja
- A mandala a legegyszerűbb ősi jelkép: tudatos / fizikai ↔ nem-tudatos / spirituális → a logika látható fejlődésének kifejeződése, amint azt a keletiek értették.
- Mandala: Minotaurusz mítosza: Ariadne fonala → Theseus legyőzi a bikát a barlang közepén → barlang = agy tekervényei → Theseus hazahajózik, a tudás új impulzusa tovább él → gondolkodásunk minőségi fejlődése a logika szálától függ.

Az Oltáriszentség disputája - « La Disputa » (1510-11)

- Oltár → nyugati befolyás ↔ mandala keleti elem. Oltár-mandala csoportosítása: kereszténység: keleti alap, amely átalakul nyugati értelemezésben (amit az oltár képvisel).
- Mandala: a logika értelmi folyamata → okkult, eltakart. A logika szükséges ahhoz, hogy a gondolkodást tudatosan megértsük: Penelope – Odüsszeusz: a nappal megszótt mintát éjjel fejtjük meg.
- Az oltár körüli két alak:
  - Bal oldal: Szent Ferenc, szinte tartja az oltárt → érzelem
  - Jobb oldal: Leonardo da Vinci → felmutatott kéz, értelem
- A mandala annak az eszköze, hogy megtaláljuk a látható és a láthatatlan közötti kapcsolatot → a festmény lényege.
- A két oldal az emberi ész két érvényes módja a spirituális megértésének: csoportos, egyház vagy gyülekezet ↔ individuális. Mindkettő révén az ember mehismerheti önmagát.
- Az oltár és az Oltáriszentség az emberiség tudatos erőfeszítése, hogy a földi világot a spirituális felé emelje. Kehely → Szentség = Krisztus áldozata, amely révén az emberiség spirituális tudásra tehet szert.

Az Oltáriszentség disputája - « La Disputa » (1510-11)

- Szentség körüli kör → Szentlélek köre → Krisztus fél köre => Az Oltáriszentség a fizikai önmagunk → a spirituális felé növekszik
- Oltáriszentség → Szentlélek → Krisztus => körök hivogatnak minket, hogy ismerjük meg önmagunkat.
- Kehely a mandalán → új módszert ad Raffaello, amellyel megismerhetjük önmagunkat!

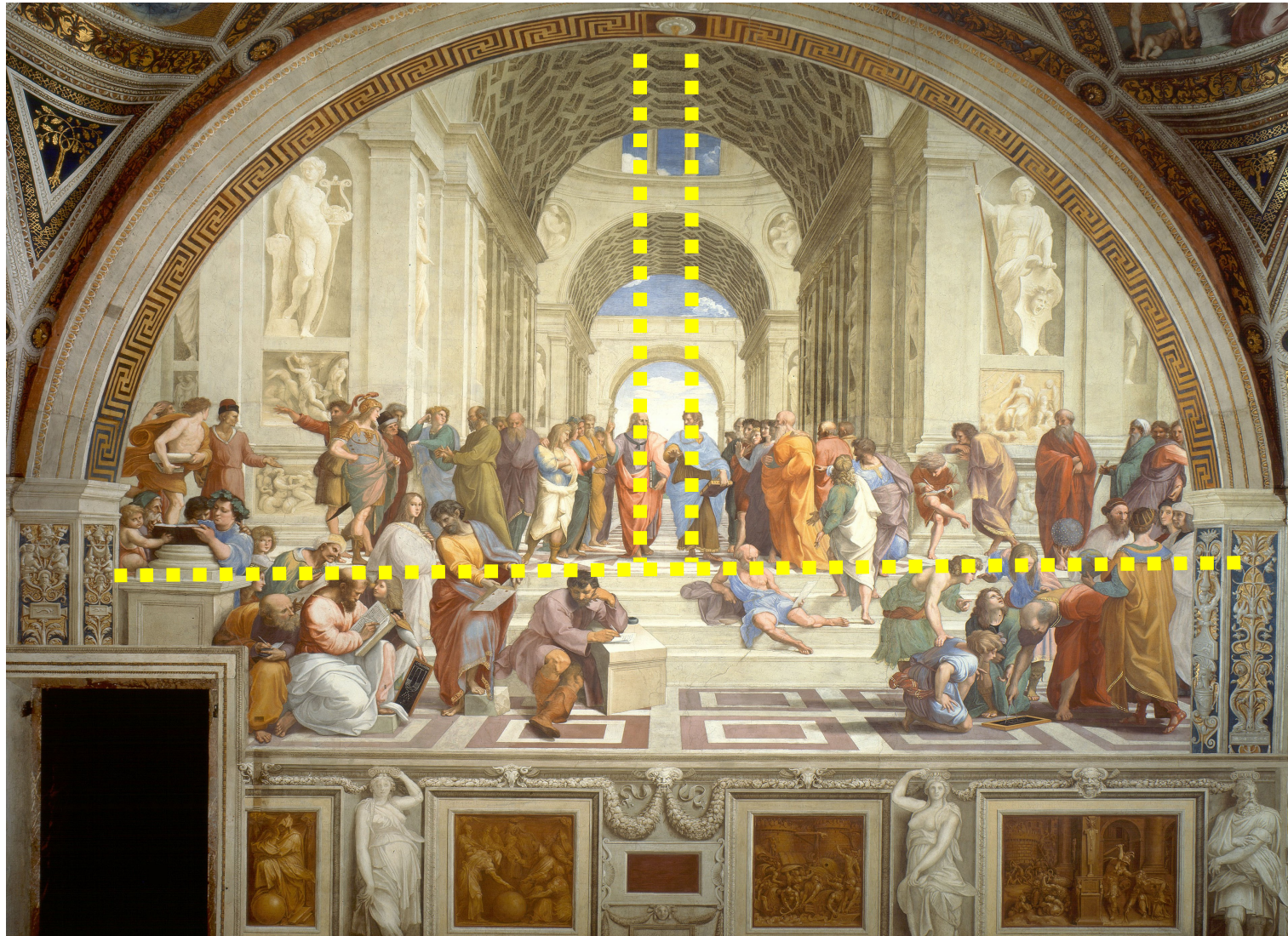
Az athéni iskola « La Scuola di Atena » (1509-10)

Az athéni iskola « *La Scuola di Atena* » (1509-10)

- Az Oltáriszentség disputájával szembeni falon helyezkedik el Az athéni iskola → az előző festmény jobb oldalán levő épület az, amelyben ezen festmény kompozíciója helyet foglal(hat).
- Ebben az esetben is a tekintetünket a festményre felfele kell vetnünk.
- Két fő személy → két oszlop a második tartóíven → két imaginárius függőleges tengely → az első lépcsőn támaszkodnak.
- A felső rész bal és jobb oldalra van osztva – a két tengely között pedig a központi tér.
- A hexagonális mintákat tartalmazó boltíveket 2 oszlop válatszja el → két égtáj → dualizmus / alternatíva → választás.
- Két spirituális aktivitás: bal → bejövő / jobb → kimenő.
- Ez a dualizmus, amely alapvető tulajdonsága a tudásnak **a festmény központi témája.**

Az athéni iskola « La Scuola di Atena » (1509-10)

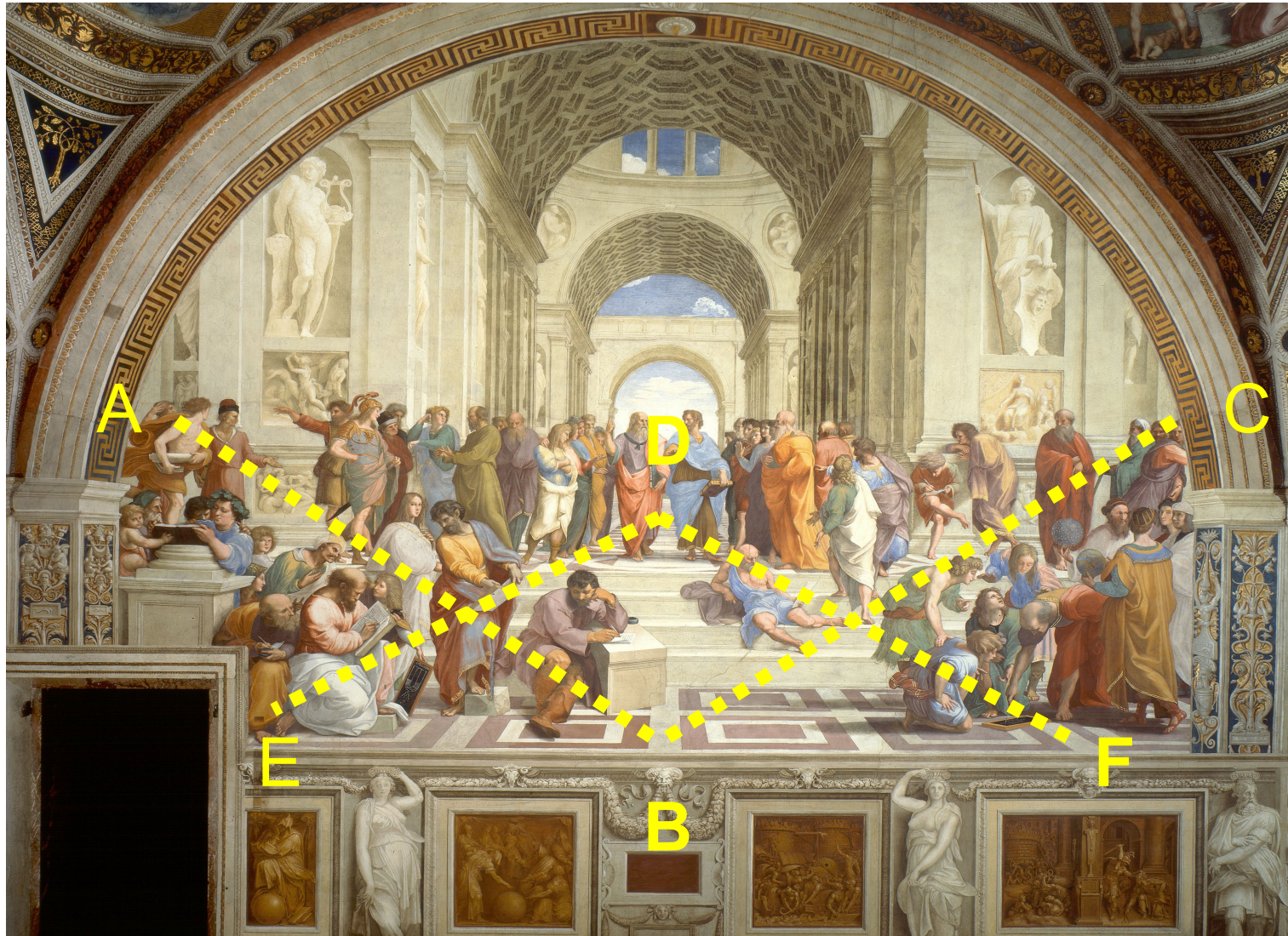
Az athéni iskola « La Scuola di Atena » (1509-10)

Az athéni iskola « *La Scuola di Atena* » (1509-10)

- Az alapvonalon különböző alakok helyezkednek el a vízszintes vonalon.
- Alattuk két háromszögben ugyancsak alakok. ABC és DEF. Átfedésük gyémánt alakzat.
- Ezen háromszögekben helyet foglaló alakok nem függetlenek a vízszintes vonalon állóktól.
- B-től balra egy alak ül, jobbra hever a lépcsőkön.
- Az ülő alak nem figyel a környezetére, el van merülve az írásába → izmos lábak, utazásra kiváló csizma/bakancs. Lábbelije talpa, árnyéka → legközelebb állnak hozzánk. Mozgást képvisel ez az alak: izmos test, erős koncentráció az írásra s utazó csizma/bakancs. Testtartása gondolkodást sugároz (a festmény központi témája), de a tudás kifejelettsége → közlés az íráson keresztül.
- Nem finom ember; erős testfelépítés, széles vállak, erős kezek. A tettek embere, alkotó, utazó.
- Pál apostol. Fontossága → központi hely → mintha készen állna arra, hogy kilépjen a festményből és akcióba lépjen.

Az athéni iskola « La Scuola di Atena » (1509-10)

Az athéni iskola « La Scuola di Atena » (1509-10)

Az athéni iskola « *La Scuola di Atena* » (1509-10)

- A másik előkelő alak a festmény központi részében, elfekszik a lépcsőkön, előkelő kék ruhában, kéziratot olvas → Diogenes.
- Diogenes csak magával foglalkozik, a kéziratot mint tükröt tartja.
- Jobbról tőle egy alak megy fel a lépcsőn, Diogenesre mutatva, mintha felhívná rá a figyelmet a felette állók számára.
- Diogenes = önmagáért való, önmagába forduló tudás, az a fajta intellektuális reflektív gondolkodás, amely behatárolja, vagy elvakítja a kreativitást.
- Diogenes a lépcsőkön ül → idő grafikus ábrázolása (mint a *Disputá*ban a haladás) → gátolja a tudás közvetítését/előrehaladását a jövőbe.
- Raffaello figyelmeztetése: az ilyen tudás csak önmagával foglalkozik, a környezettel nem (csak az individuum a fontos). A tudomány művelése során ez a veszély fennáll → a kontextus elvész → önmaga nagyságának keresése. Ilyenfajta akadémikus tudás → papír, amelybe belemerül, észre sem veszi, hogy egy forgalmas helyen van.
- Diogenes testbeszéde → a specializáció megsejtése/előrejelzése → elszigetelés, interdiszciplinárus párbeszéd ellehetetlenülése.

Az athéni iskola « *La Scuola di Atena* » (1509-10)

- Pál és Diogenes az idő vagy a tudásfokozat lépcsőin helyezkednek el, de teljes ellentétei egymásnak. Pál (mint Platon vagy Aristoteles) az írásaival és utazásaival a tudást átadja, míg Diogenes csak magával van elfoglalva.
- A Pál és Diogenes által elfoglalt központi tér az *Athéni Iskola* kapuja / előtere. Pál a közösség által megosztott tudás fontosságának szimbóluma, aki azt a tudást keresi, amely a haladáshoz és fejlődéshez szükséges, míg Diogenes olyan példa, aki számára a közösség által megosztott tudás és a jövőbeni tudás-folyamatban való részvétel jelentéktelen.
- Az *Athéni Iskola* alapvetően zárt struktúra: három boltív az egekbe vezeti a szemet. Három különálló alkóvot képeznek: filozófia hármasság: gondolkodás – érzés – akarat. A három boltív között kék égbolt-foltokat láthatunk → a két főalakra terelik a figyelmet (fehér-felhős kék égboltozatú háttérben állnak).
- A második alkóv két oszlopa: a spirituális aktivitás bejövetele–kimenete + dualitás → az iskolát két részre osztja → az emberi ész két része

Az athéni iskola « *La Scuola di Atena* » (1509-10)

- Platon felfelé gesztikulál → 'én vagyok', 'egy'. Lila (belső) ruhája → kontempláció + csillogó külső vörös ruha → ellenőrzött akarat.
- Platon lila ruhája – Pál hasonló ruhája. Lábai alig érintik a talajt → éteri jelenlét.
- Aristoteles, aki üdvözli Platont az iskolában, kékbe van öltözve → agyi tevékenység szimbóluma. Lábai nem csak nagyon láthatóak, hanem stabilan a földön állnak.
- Platon *Timaios*, Aristoteles *Etika*. Ők ketten a nyugati gondolkodás megalapozói. Bár ők vannak a központban, részeik a tőlük balra és jobbra tőlük csoportoknak → két gondolkodási iskola.
- Ahol ők állnak az épületben az égbolt látható. Felhők → spirituális küszöb (mint a *Disputában* → mennyei szférák) de itt csak a gondolkodás található meg a spirituális küszöb alatt. Az épület falain görög figurák monokrom színben → a múlt részei de hatnak ma is. Baloldal: Apollo → appollói oldal.
- Apollo: a költészet, harmónia és orvostudomány istene. Platon Apollo 'fia' → a lelket gyógyítja szavaival.

Az athéni iskola « *La Scuola di Atena* » (1509-10)

- Baloldal a görög filozófia apolloi oldala → harmónia és arányok keresése, a jót a szépségben találja meg, az emberiséget az etikával jobbítja. Apollo alatt fiatal alakok táncolnak. Azalatt szexuális orgia. Az alkotás primordiális ereje – szex, amely egyesíti a férfit és a nőt, hogy megtapasztalják az élet szentségét – nélkül nem lehet szépség. A talapzattól Apolloig folyamatos progresszió az élvezet és szeretet vonalán.
- Jobboldal (minerva-oldal): Athene. Mint Zeus agyi gyermeke a tudás keresése felett őrködik. Athene/Minerva a bölcsesség és tudomány istennője. Aristoteles → a tudomány filozófusa, kereste az ok természetét és a természet okait. Számára a fiatalság nevelése központi kérdés. Nem véletlen, hogy az oktatás oly fontos szerepet játszik a festmény jobb oldalán.
- Athene/Minerva piedesztálján családi relief → ő a család / közösség védelmezője.
- Bár Apollo és Athene/Minerva pusztán dekorációnak tűnhetnek, a valóságban irányító vonalak, amelyen keresztül Raffaello szándéka megérthető.

Az athéni iskola « *La Scuola di Atena* » (1509-10)

- Ezek az alakok lelki erők is, a festmény nem csak egy történelmi kép, hanem a tudás keresésének belső kifejezése is.
- Platon és Aristoteles egymásra néznek → a két gondolkodási áram találkozik a reneszánszban. Platon mintha előre szeretne lépni → mintha jelezvén, hogy a gondolkodásának lényege nem megérthető egy zárt fizikai környezetben → ki kell lépni abból a logikai és intellektuális gondolkodási formából, amely korlátozza az alkotókészséget, hogy az inspiráció, képzeletés intuíció gyarapodhassék. Ez hasonló a *Disputa* jobboldalához, ahol az alakok kijönnek a szabadba, hogy megtapasztalhassák a spirituális világot.
- Aristoteles Platonra néz. Egyszerre mutat az iskolára és a földre. Horizontális gesztikulálás ellenpontja Platon vertikálisának. → kettő kombinációja kereszt → spirituális világ + fizikai világ.
- Aristoteles *Etika* → az aristotelesi aktivitás a földi síkon. Kék ruha + arannyal szegélyezett barna ruha → a gondolkodás alkalmazása a külső világra. Az ideák és a gondolatok nemcsak a mennyei rétegekben léteznek, hanem az érzékszerveink és a fizikai világ hatása alatt is állnak.

Az athéni iskola « *La Scuola di Atena* » (1509-10)

- Aristoteles bal lába kifele mutat, el Platontól → tudatos eltávolodás a platoni gondolkodástól (Platon gondolkodásának természete megakadályozta őt ennek a fajta gondolkodásnak a megértésétől) → szükséges a természettudományok megszületéséhez → Raffaello → Aristoteles fontossága a reneszánsz és a jövő számára.
- Platon és Aristoteles: kék égből az iskolába → nyugati gondolkodás archetipikus formája → úgy a mennyei, mint a földi valósághoz tartozunk.
- Aristoteles: 1. Platonra néz; 2. elnéz mellette a karba tett fiatalra, aki odaadással nézi őt. Fiatal, energikus, gazdag ruházat → Nagy Sándor. Aristoteles tanítványa, világ megálmodása, ahol mindenki egyenlő → görög oktatás elterjedése a nagy sándori birodalomban → kereszténység fontos alapja.
- Platon: 1. Aristotelesre néz; 2. elnéz mellette egy csoportra – központi alak: öreg, kopasz, szakállas, vakító földig érő sárga ruhában (aki Nagy Sándorra tekint). Hozzá képest Platon és Aristoteles fiatalok, kíváncsian várja, hogy a 'fiatal' filozófusok mit tudnak mondani. Xenophon (Kolophaus, vagy Ilea – dél-Olaszországból). Azt tanította, hogy minden a földből származik → ezért a ruhája szinte kizárólag sárga (tudás) egy kis zölddel → Föld.

Az athéni iskola « *La Scuola di Atena* » (1509-10)

- Xenophon: elvetette az antropomorf istenek létezését → csak egy Isten, aki nem antropomorf → egészen a középkorig nagy hatással volt a nyugati gondolkodásra.
- Jobbra tőle, felemelt kézzel Parmenides – Xenophon tanítványa, mintha igazolná tanára tanítását.
- Balra Platontól és Aristotelestől Socrates (háttal nekik barnás ruhában) és kevésbé jelentős alakok, akik a két nagyra figyelnek.
- Az apolloni oldalról egy hírnök érkezik, kezében tekercs (antikvitás) és könyv (modernitás). Egy őr (kalapban) vezeti be, másik üdvözli. Régi és új tudás üdvözölve van az iskolában. A tudást átadja a horizontális vonalon levőknek, akik azt átalakítják, hozzáadnak, majd továbbadják → jobb oldalon távozó alak tovább viszi. Baloldal – elfordul a nézőtől – jobboldal – visszafele néz → névtelen tudás → személyesített tudás.
- Raffaello korának megfelelően a baloldali hírnök narancsban → bátorság. A távozonál már nincs tekercs vagy könyv → a tudást már birtokolja → lila és vörös.
- A vízszintes vonalon levő alakok testtartása, testalkata és színek az emberi tudás fejlődését jelképezik → harmónia → tudás metamorfózisa → alakok elemzése fontos

Az athéni iskola « *La Scuola di Atena* » (1509-10)

- Baloldali csoport: háromszög: hírnök – Pál. Ez a csoport a kereszténységről ad fontos tudást. A Páltól balra levő alak ír (nagyobb könyv), de mintha több időre lenne szüksége → Márk. Lukács gazdag ruházata + turbán. Alatta Máté és Márk, egyszerűbb ruházatban. Máté és Lukács nagyon figyelnek Márkra → szinoptikus evangéliumok szerzői. Lukács a szívére teszi a kezét → érzelmek.
- Hírnök alatt a kereszténység alakjai → a keresztény tudás fontossága a jövőre nézve, amelyet át kell adni. A hírnök mintha sietne, tudatában a küldetésének.
- A hírnök alatt (tőle jobbra) babérkoszorús alak → művész. Görögországban a művész természetes tulajdonságokkal rendelkezett → babérkoszorú. Il Perugino (Raffaello mestere, akit a Biblia inspirált). Tőle jobbra (részleges arc) → maga Raffaello fiatalon → alázat. Bal keze a mester bal vállán, jobb keze a könyvön → a tudást szeretné megszerezni.
- Jézus + János – a legkedvesebb tanítvány → a kereszténység legezoterikusabb tanítója. 4 apostol Jézus körül → a legfontosabb alak a különálló Pál.
- Jézus különböző életfázisaiban: 1 felnőtt – 2 gyermek + Mária.

Az athéni iskola « *La Scuola di Atena* » (1509-10)

- Gyermek Jézus Máté evangéliumából (tartja a Bibliát II Perugino). Másik gyermek Jézus Lukács evangéliumából a templomi epizód idején. Ezek megértéséhez szükséges a két gyermek Jézus misztériumának ismerete:
  - Máté ev.: Jézus családfája → királyok leszármazottja → a trónus várományosa. Mágusok: arany – tömény - mirrha → gondolkodás – könnyörületesség és együttérzés, amely áthatja az érzést – akarat ereje. A hírnök alatt a zöld sapkás alak József. A gyermek Jézus tartja a könyvet – a boltív támaszánál → az egész iskola alapja (i. e. az egész nyugati gondolkodás) alapja a kereszténység. A gyermek korán spirituális érettséget ért el → képes feláldozni önmagát. Steiner szerint: ő az a vezető, aki sok élet tudását hordozza, az emberiség korai vezetőinek impulzusait, valamint a Nap, csillagok és Föld misztériumainak ismeretét.
  - Lukács ev.: a másik Jézus, 12 évesen, a templomi epizód idején. Ez a gyermek Jézus az emberiség eredeti lelkének aspektusait hordozza → az Isten Fia, készen arra, hogy egy emberi fiúvá váljék.

Az athéni iskola « *La Scuola di Atena* » (1509-10)

- A templomi eset segít megérteni a két gyermek Jézus misztériumát. Steiner: ez az esemény mindkét gyermekben alapos változást hoz létre. A lukácsi Jézus a templomnál kitárja lényét, lehetővé téve, hogy magába fogadja a Máté Jézus lelkét → teljes egová válik. A lukácsi Mária ezt látja, de nem érti. Sorsa beteljesült, s korán meghal. Raffaello minden Máriája fiatal → tisztaság. A megárvult Jézust a Máté Mária fogadja örökbe → idősebb asszony, van már 6 gyermeke. A piederstál mögött helyezkedik el. Feje zöld sállal van befedve, arany szegéllyel. Arany göndör fürtök lógnak ki alóla s lehull a vörös ruhájára, amely alig látható. Istennő-szerű vonásai → bölcs, érett asszony, aki érti a kozmoszt. Ez a nő isteni aspektusa → Sophia. Érti mi történik → átszellemült arc + bal kéz → hüvelyk és mutató ujjá kinyújtva → 2-es szám. Ez a két Jézus gyermek ezoterikus jelentésének igazolása.
- Lukács mellett egy angyal-arcú alak → Leonardo da Vinci Annunziata vagy Madonna delle Rocce angyalai. Máriára irányul az arca, de Lukácsra néz. Bal kezével táblát fog: 'epogdoon' = egész hang.

Az athéni iskola « La Scuola di Atena » (1509-10)

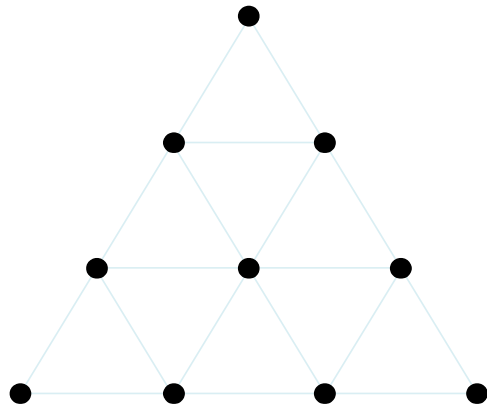

Az athéni iskola « La Scuola di Atena » (1509-10)

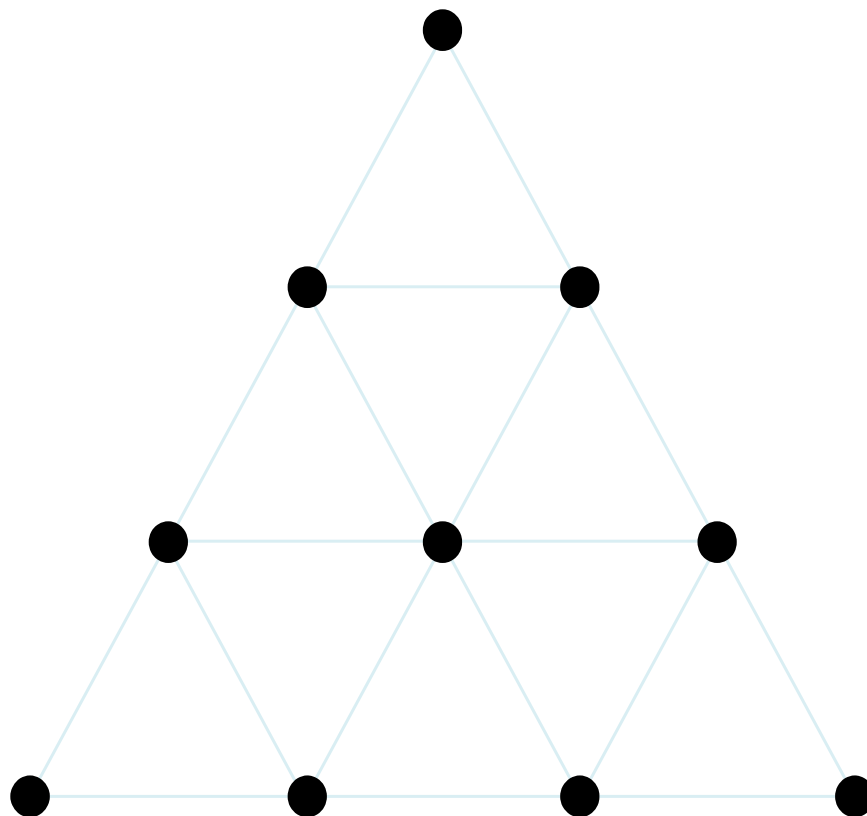

Az athéni iskola « *La Scuola di Atena* » (1509-10)

- Kozmikus viszonyulások emberi megértése a zene és aritmetikai arányokon keresztül. Több U alak. Legnagyobb diapason = oktáv. Diapente = kvint, diatesseron = kvart. Az U-k felső szárai mutatják a húr felosztásait, amelyek ezen hangokat adják. Oktáv 6:12, kvint 6:9 és 8:12, kvart 6:8 és 9:12. Ezek alatt látható egy tetractys.
- Polaritás: zene és aritmetika baloldalon, geometria és asztronómia a jobboldalon.

Az athéni iskola « La Scuola di Atena » (1509-10)

Az athéni iskola « La Scuola di Atena » (1509-10)

Az athéni iskola « *La Scuola di Atena* » (1509-10)

- A tábla baloldalán látható egy boka és sarok → fehérben levő alak. Fehér = földi tisztaság + fény. Aranyszegély → fény ragyogása. Ez a személy tisztaságot, ragyogó fényt és isteni bölcsességet áraszt. Arany göndör haja az elliptikus arcát keretbe foglalja → örökkévalóság. Felnőtt Jézus. Keze a szíven nyugszik → szeretet hordozója.
- Mellette János, Jézus mellkasa fele hajol, tőle távolodva egy könyvet tart, mutatva, hogy mit írt. A könyv a bal combján nyugszik, bal lába egy piederstálon, jobb lába stabilan a földön. Platon kívül ő az egyetlen, akin 3 színű ruha van. 3 alapszín = teljes szín képi kifejezése. Alsó vörös, amely kifordítva kék lesz a vállam. Ez a szokatlan ruha arannyal van szegélyezve. A kék ruha egy sárga inget takar. Jézus fehér (spirituális világ) → átmenet a földi világba – alapszínek. Fejével a múltba mutat, lábával a jövőbe.
- Jobb oldal: háromszög: elmenő hírnök – Pál (C-B). Az egyének iskolák szerint csoportosulnak, vagy magukban vannak. Az előtérben levő 5 alakból álló csoport központja egy kopasz ember feje (Euclides, Archimedes vagy Pythagoras?). Egy tábla felett lehajolva és egy körzöt használva magyaráz diákoknak, akik egymással is diskurálnak. Diogenestől térben is távol + alak, aki az iskola fele fordul. A bal keze egy üres teret jelöl ki Diogenes és az iskola között.

Az athéni iskola « *La Scuola di Atena* » (1509-10)

- Az iskola külső alakjai hátat fordítanak neki. Nem minden iskolára hat tehát Diogenes tanítása.
- Diákok: a tanulás 4 fázisa.
  - 1. a földhöz és a mesterhez legközelebb álló → intenzíven figyel arra, amit a mester mond.
  - 2. Felette álló (jobb keze a másik vállán) bal kezével gesztikulál → vitatkozik a tanítással. Ujja a mellette levő fejénél → mentális folyamat.
  - 3. Térdepel. Felnéz 2-re szinte kérdezve: 'Mi az amit te láatsz de én nem?'
  - 4. Tárt karokkal, átszellemült arc → megértette a mester tanítását.
- Mellettük egy másik csoport. 2 fő (díszes ruha) + 2 akik szinte a háttérbe simulnak. Háttal Földgömb, vele szemben Csillaggömb. Földi és kozmikus bölcsesség. Földi bölcsesség arctalan királyi alak – korona + díszes ruha arany szegéllyel. Stabilan áll az egyik lábán, a másikkal mintha indulna. Arany és kék ruha: teljes tudattal rendelkező lélek. Arctalan: Raffaello → szokatlan, azonosíthatatlan spirituális entitás (Zaratusztra ?).

Az athéni iskola « *La Scuola di Atena* » (1509-10)

- A társa kinézete ősi, papi. Szakállas, átszellemült, bölcsesség. Melchizedek → főpap, akinek különleges kapcsolata van a kereszténységhez (Ábrahámot megáldja; Jézus a Melchizedek rendjéhez tartozik → főpap, Zsidó levél). A csillagok tudományát hozza az emberiségnek.
- E két alak a másik kettőre néz. Raffaello és Giovanni Pazzi (Sodoma, Raffaello barátja, +6 év, felismerte Raffaello géniuszát). Barátság: Raffaello felismerte saját tehetségét, hogy képileg ábrázolja a földi és kozmikus bölcsességet (Zaratusztra & Melchizedek). Annyira Sodoma hatása alatt volt → el kellett takarnia annak freskóit. A baloldalon Raffaello a mestere hatása alatt van, itt egyenlő az emberiség vezetőivel.
- Fellettük az elmenő hírnök. A tudást, amelyet áthatott a kereszténység, viszi a jövőbe. Bal keze Raffaello sapkája felett → elismerve Raffaello hozzáadott értékét a tudáshoz. A tudás tehát folyamatosan fejlődik. Folyamatosan átalakul a jelen körülményeihez és a jövőbe van átadva, és így tovább.
- Raffaello egyedi technikája (gyakran alkalmazza): János és az elmenő hírnök: fej a múltba néz, a láb a jövőbe mutat, a test a jelenben van.

Az athéni iskola « *La Scuola di Atena* » (1509-10)

- R. Steiner: a fej a múltbeli lábak impulzusiból inkarnálódik. Ezen inkarnáció lábai a jövőbeli inkarnáció feje lesz.
- A *Disputával* ellentétben (kozmikus aktivitás) itt az idő múlása az emberi kutatás fejlődését jelenti. A kissé lefelé tartó perspektíva: a gondolkodás folyamata az agyban van → koponya. *Disputa*: a térbeli vonalak felfelé tartanak a spirituális világba. Ebben a fetsményben a vonalak lefelé mutatnak (A-B-C). Az alkóvok is lefelé hatnak (köztük látható a menny, de az emberi világ alapvetően keretbe van foglalva).
- Az *athéni iskola* a *Disputa* ellenpontja. Nem véletlen, hogy egymással szemben helyezkednek el a Vatikánban. *Disputa*: minden emberi tevékenység a kozmikus fele mutat; *Az athéni iskola*: az emberiség tevékenység önmaga megértésére irányul: művészet, tudomány, filozófia. Ez a tevékenység időbe van foglalva, mutatva a tudat fejlődését, az Isteni Törvény által átítatva, amelyet az inkarnálódott Krisztus testesít meg.
- Baloldal: keresztény impulzus ↔ jobboldal: iskolák. A különbség közöttük abban is megnyilvánul, ahogyan a csoportok tagjai egymással kölcsönhatásba lépnek. Keresztény csoport: egymásra néznek megértésért ↔ mesterre néznek → a lelkükben levő szándék tudatos ismeretté változzék.

Az athéni iskola « *La Scuola di Atena* » (1509-10)

- E két háromszög megtöri a vízszintes vonalat (abscissae). Zenei hangok harmoniát hoznak a tudtába.
- A vízszintes vonal felett levő alakok a festmény mondanivalója szempontjából különös fontosságúak → tevékenységük a földi időben zajlik → végesek.
- Mindkét oldal azonos fontosságú: a két oldal másképpen látja a világot, de a teljes tudáshoz mindkettő szükségeltetik → kettejük együttműködése kell. Platon Timaios – *természet* + Aristoteles *Etika*. Apollo a nap istene, Athene a bölcsesség istennője. Az igazi dialektikában az ellentétek eggyé válnak. Csak a tudományok és a filozófiai diszciplínákkal lehet a bölcsesség templomát felépíteni.
- A művészetek apolloi feminin elve a baloldalon helyezkedik el. A tudományok athenei maszkulin elve a jobboldalon. A platoni és aristotelesi gondolkodásmódokat kombinálva hozzuk létre az egyensúlyt.

Irodalom – könyv

- *Rafaël*. Algemeen Dagblad, 2012.
- Giorgio I. Spadaro: *The Esoteric Meaning in Raphael's Paintings*. Lindisfarne Books, 2006.
- Rudolf Steiner: *Lectures on Raphael*.